

(2 Hours)

[Total Marks: 60]

N.B: 1. All questions are compulsory.

2. Figures to right indicate full marks.

3. Give reasons/ case Laws wherever necessary.

Q1. Answer the following in not more than two sentences. (Any six) (2 marks each): **12**

1. What is Monistic Theory.
2. What do you understand by the terms non-use of force?
3. Write two issues of the Lotus Case?
4. What is meant by UNICEF?
5. What is Pacta Sunt Servanda?
6. What is UNEP?
7. State two rights under ICCPR?
8. What is 'State Territory'?
9. What do you understand by the term 'double jeopardy'?
10. What do you understand by the term UDHR?

Q2. Write short note on (any two) (6 marks each): **12**

1. ILO.
2. Role of NGOs in India.
3. Judicial Activism in environmental law.
4. Human Rights of children.

Q3. Situational problem (any two) (6 marks each): **12**

1. On October 22, 1946, two British warships passing through the strait of Corfu were struck with mines in Albanian territorial waters with the result that H. M. S. Sarmarez sank while H. M. S. Volage was seriously damaged. The Channel was swept by the British Navy on November 12th and 13th, without obtaining consent of the Albanian authorities. A newly laid field of anchored mines was discovered. Great Britain alleged that Albania was responsible for the presence of the mines in the channel.
 - I. What is the name of the case? And which court decided the case?
 - II. What was the decision?
2. In recent times there have been ceasefire violation along the India-Pakistan border on many occasions resulting into loss of life of army men and civilians.
 - I. What are the result of such ceasefire violations under International Law?
 - II. What are the rights of affected states in such situations?
3. In the light of recent aggression by Russia on Ukraine. Answer the following
 - I. What kind of sanctions would the United Nations Security Council impose on Russia in response to an invasion?
 - II. If Russia occupies parts of Ukraine, what would happen to rights of aliens in that place?

4. The Closure of many small scale industries during pandemic is resulting into loss of job to the daily wage workers who worked in these small scale industries. Many labourers and their family members are facing acute starvation many a times resulting into deaths.
 - I. Which Human Rights of labourers are violated in the above case?
 - II. Write your views to improve the Human Rights conditions of the labourers in the above context.

Q4. Answer the following (**any two**) (12 marks each):

24

1. Define Treaty? Explain the significance of treaty in governing the relations between the states?
2. What are the methods of peaceful settlement of disputes in international law?
3. Define Human Rights under the protection of Human Rights Act, 1993? Explain the functions of NHRC?
4. Explain Human Rights of Women under India Constitution.

मराठी रूपांतर

(२ तास)

[एकूण: ६०]

- NB:** 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. उजवीकडे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3. आवश्यक तेथे कारणे/ केस कायदा द्या

Q1. दोन पेक्षा जास्त वाक्यात पुढील उत्तर द्या. (कोणताही सहा) (प्रत्येकी २ गुण): १२

१. मोनिस्टिक सिद्धांत म्हणजे काय?
२. बळाचा वापर न करणे या अटीद्वारे तुम्हाला काय समजते?
३. पर्यावरण कायद्यातील न्यायिक सक्रियता.
४. UNICEF म्हणजे काय?
५. पक्टा सुंट सर्वदा म्हणजे काय?
६. UNEP म्हणजे काय?
७. ICCPR अंतर्गत दोन मानव अधिकारांची हमी?
८. 'राज्य प्रदेश' म्हणजे काय??
९. 'दुहेरी धोका' या शब्दाने तुम्हाला काय समजते?
१०. UDHR या शब्दाने तुम्हाला काय समजते?

Q2. कोणत्याही दोन वर लहान टीप लिहा. (प्रत्येकी ६ गुण): १२

१. ILO.
२. विवादांचे शांततापूर्ण तोडगे.
३. भारतातील स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका.
४. बालकांचे मानव अधिकार.

Q3. कोणतीही दोन समस्या सोडवा. (प्रत्येकी ६ गुण): १२

१. २२ ऑक्टोबर १९४६ रोजी दोन ब्रिटीश युध्दनौका कोर्मुच्या सामुद्रधुनीतून जात असताना अल्बेनिअन् सागरहद्दीतील सुरुंगावर आदळल्या. परिणामी एच्. एम्. एस्. सोमर्न बुडाली; तर एच्. एम्. एस्. व्हॉलेज गंभीररित्या क्षतीग्रस्त झाली. १२ व १३ नोव्हेंबरला अल्बेनिअन् अधिकायांची परवानगी न घेता ब्रिटीश नौदलाने सामुद्रधुनीत शोध घेतला असता नव्याने नांगरलेल्या सुरुंगाचे क्षेत्र सापडले. ग्रेट ब्रिटनने अल्बानिया, सामुद्रधुनीत असलेल्या सुरुंगासाठी जबाबदार असल्याचा आरोप केला.
 - i. या खटल्याचे नाव काय ? आणि कोणत्या न्यायालयाने खटल्याचा निवाडा केला?
 - ii. निवाडा काय होता?
२. भारत व पाकिस्तान यांच्यामध्ये असलेल्या आंतरराष्ट्रीय रेवेर हल्लीच्या दिवसांत बरेचदा युद्धविरामाचे उल्लंघन झाले व परिणामी सैनिक व नागरिक मृत्युमुखी पडले.
 - I. आंतरराष्ट्रीय कायद्याअन्वये असे युद्धविराम उल्लंघनाचे काय परिणाम होतात?
 - II. अशा परिस्थितीमध्ये नुकसान सोसलेले राष्ट्र यांचे काय अधिकार आहेत.

३. युकेनवर रशियाने अलीकडे केलेल्या आक्रमणाच्या प्रकाशात. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या
- I. आक्रमणाला प्रतिसाद म्हणून United Nations Security Council रशियावर कोणत्या प्रकारचे निर्बंध लादले जातील?
- II. जर रशियाने युकेनच्या काही भागांवर कब्जा केला तर त्या ठिकाणी परदेशी नागरिकांचे काय होईल?
४. महामारीच्या काळात अनेक लघुउद्योग बंद पडल्याने या उद्योगांमध्ये काम करणाऱ्या रोजंदारी कामगारांची नोकरी गेली आहे. अनेक मजूर आणि त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांना अनेकवेळा तीव्र उपासमारीचा सामना करावा लागतो ज्यामुळे मृत्यू होतो बरेच मजूर व त्यांचे कुटुंबियांना उपासमारी झाली व काही लोक मृत्युमुखी पडले.
- १) वरील संदर्भात मजुरांचे कोणते मानव अधिकारांची पायमल्ली झाली आहे.
- २) वरील संदर्भात मजुरांची मानव अधिकारांची परिस्थिती सुधारण्यासाठी आपली मते लिहा

Q4. खालील उत्तर द्या (कोणत्याही दोन) (प्रत्येकी १२ गुण):

२४

१. तहाची व्याख्या करा? राज्यांमधील संबंधांचे संचालन करण्यासाठी कराराचे महत्त्व स्पष्ट करा?
२. आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील विवादांचे शांततापूर्ण निराकरण करण्याच्या पद्धती काय आहेत?
३. मानवी हक्क कायदा, १९९३ च्या संरक्षणाखाली मानवी हक्कांची व्याख्या करा? NHRC चे कार्य स्पष्ट करा?
४. "भारतीय संविधानुसार स्त्रियांचे मानव अधिकार" सविस्तर लिहा.